

III Міжнародна науково-практична конференція молодих учених та студентів «Філософські виміри техніки» (PDT-2022)

Підсумовуючи викладене, доходимо таких висновків. По-перше, штучний розум закладає фундамент для наступної ери індустріальної революції. По-друге, змін необхідно очікувати не тільки в технологічному забезпеченні індустрії інвестицій і фінансів, а й у самій природі прийняття рішень, адже це робитимуть машини. По-третє, посиляться виклики для людського капіталу у сфері розроблення ідеології фінансових ринків та забезпечення справедливого розподілу. Впровадження штучного інтелекту радикально змінює внутрішній бізнес-ландшафт компанії – бізнес-модель, зручність для клієнтів, витрати, прибутковість, а отже, й конкурентоспроможність. Настав час, коли компанія, котра не використовує у своїй діяльності штучний розум, програє.

Література

1. Єфремова К. В. До питання застосування штучного Інтелекту у сфері фінансових послуг. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/09/Tezy_25_06_20/Tezy_25_06_20_300-305.pdf
2. Циганов С. А., Апалькова В. В. Розвиток штучного інтелекту: еволюційні процеси на міжнародному фінансовому ринку. URL: http://finukr.org.ua/docs/FU_18_08_020_uk.pdf
3. Штучний інтелект в бухгалтерському обліку та фінансах. URL: <https://buhgalter911.com/uk/news/news-1044623.html>

С. Татарин

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

БОТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОЛІТИЧНОЇ МАНІПУЛЯЦІЇ

S.Tatarun

BOTS AS A TOOL OF POLITICAL MANIPULATION

Серед новітніх інформаційних технологій особливу роль займають соціальні боти – нове явище у політичному просторі, які, використовуючи автоматизовані алгоритми, імітують поведінку реальних політичних агентів, що представлені у віртуальному просторі.

Необхідність їхнього ґрунтовного дослідження полягає в значному суспільному резонансі, пов'язаному з їхніми маніпулятивними ролями у політичних подіях (вибори в США, Brexit у Великобританії, політичні кампанії окремих кандидатів в Україні тощо). З іншого боку, сфера дослідження ботів та їхній маніпулятивний вплив на політичні процеси являє собою слабо структурований компонент, у якому збігаються міждисциплінарні підходи до його вивчення (інформатики, політології, журналістики, психології тощо). З огляду на актуальність зазначеної проблематики, метою нашого дослідження є аналіз використання ботів у сучасних соціальних мережах задля здійснення політичних маніпуляцій.

Найбільш продуктивно дану тематику вивчали П. Ховард [1], Р. Гейл [2], П. Метаксас [3]. У дослідженні цих науковців прослідковується думка, що боти – це зловмисний тип програми з високим рівнем імітації людської поведінки, і саме на аналізі цього типу ботів фокусується основний інтерес академічної спільноти до них, що пов'язаний з створенням ботами «ефекту акустичної колонки», яка посилює «гучність» політичних повідомлень, незалежно від того, хто і для чого їх використовує. Це дозволяє вилучити інструменти політичної пропаганди з рук еліти та дозволити громадянам розповсюджувати свої повідомлення [3].

На нашу думку, дія ботів в основному пов'язана з величезною масою акаунтів, оскільки якщо можна запрограмувати одного бота – можна запрограмувати і тисячі.

Боти чи автоматизоване формування думок (з англ. «комп'ютерна пропаганда») відноситься до комп'ютерних програм, які впливають на громадську думку в Інтернеті. Різні політичні гравці в Україні та закордоном, а також компанії та приватні активісти вже

III Міжнародна науково-практична конференція молодих учених та студентів «Філософські виміри техніки» (PDT-2022)

використовували такі алгоритми для мобілізації громадян, тиску на опозицію та маніпулювання політичними дискурсами.

Про соціального бота та його вплив на політичні процеси у віртуальному просторі говорять тоді, коли з'ясовується, що за обліковим записом стоїть реальна особа. Такі соціальні боти часто мають фотографії профілю молодих симпатичних людей, містять на сторінці політично-спрямовану інформацію і намагаються дружити з реальними людьми, наприклад, у Facebook, поширюючи певний політичний наратив.

Так звані соціальні боти або «роботи політичних думок» у соціальних мережах, є інструментом цифрової пропаганди. Як автоматизовані облікові записи, вони знаходяться, переважно, в соціальних мережах. У таких мережах, як Instagram, Facebook або Twitter, боти видають себе за людей і взаємодіють з іншими користувачами.

Боти розширюють вміст, імітуючи схвалення та збільшуючи видимість політичних тем у соціальних мережах. Вони переповнюють розмови спамом, порушуючи політичні дебати в Інтернеті, публікуючи дописи, переважно, з оманливим змістом та створюючи відповідно необхідну атмосферу – наприклад, для політичних кандидатів.

Вони також можуть поширювати вміст у режимі реального часу, наприклад «витоки» або фейкові новини, які стосуються політичних питань, таким чином маніпулюючи певною інформацією. Соціальні боти створюють колективну атмосферу думок, а не безпосередньо взаємодіють з окремими користувачами. Як наслідок, боти можуть зміцнювати думки меншості та створювати нібито консенсус.

Крім того, політичну маніпуляцію, здійснювану ботами, можна пояснити певним механізмом. Це, насамперед, сенсаційність новини, її часті повторюваність, систематичність та терміновість. Як правило, пости із такими заголовками люди відкривають найчастіше. Особливо дієвими вони є і під час оригінальної візуалізації картинок, які обов'язково привертають увагу користувача інтернету. Таким чином і формується особливе поле із певним наративом.

Такі боти, що формують громадську думку, становлять особливу небезпеку, коли їх розміщують люди (особливо політичні діячі), наприклад у Twitter. Ботів у Facebook чи Instagram важче виявити, і вони часто виглядають більш непомітно у процесі обговорення політичних подій, надаючи вміст із соціальною інформацією. Вище зазначені соціальні мережі постійно працюють над вдосконаленням своїх алгоритмів виявлення ботів. Тим не менш, поки що, вони продовжують терпіти невдачі. Боти, безперечно, можуть впливати на вибори через випадкові атаки, підігриваючи недовіру ЗМІ та окремим політичним силам.

Загалом соціальні боти були, є та, мабуть, будуть проблемою в інформаційному просторі, зокрема в сучасній політиці в Україні та й в інших країнах, особливо під час маніпуляцій у висвітленні військових подій, а також під час дебатів про фейкові новини, маніпуляції на виборах тощо. Водночас, слід зауважити, що не всі боти мають негативне значення у політичному просторі. Існують також боти, які відкривають певні можливості (наприклад, пропагування благодійних акцій, соціальна реклама тощо). Однак дослідження їхньої корисності, і водночас механізмів маніпуляції сучасного політикуму розглядаються лише в обмеженій мірі в окремих емпіричних дослідженнях і потребують подальшого наукового вивчення та висвітлення.

Література

1. Howard P.N., Woolley S., and Calo R. Algorithms, bots, and political communication in the US 2016 election: The challenge of automated political communication for election law and administration. *Journal of Information Technology and Politics*. 2018. 15:2, 81-93. <https://doi.org/10.1080/19331681.2018.1448735>
2. Gehl R.W., Bakardjieva M. Socialbots and their friends. *Socialbots and their friends. Digital Media and the Automation of Sociality*. Ed. by Robert W. Gehl and Maria Bakardjieva. New York: Taylor & Francis. 2017. P. 1-16. <https://doi.org/10.4324/9781315637228>

III Міжнародна науково-практична конференція молодих учених та студентів «Філософські виміри техніки» (PDT-2022)

3. Metaxas P. T., Mustafaraj E. Social media and the elections. *Science*. 2012. Vol. 338. No. 6106. P. 472-473. <https://doi.org/10.1126/science.1230456>.

С. Тимошик

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ЕВТАНАЗІЯ: ПРАВО НА ЖИТТЯ ЧИ НА СМЕРТЬ.

S. Tymoshyk

EUTHANASIA: RIGHT TO LIFE OR TO DEATH

Під час усього існування людства, як змінюється майже все, змінювалось і саме відношення людей до їхнього буття залежно від вірувань, століття та інших чинників. В різні часи до народження людини ставились приблизно однаково, адже це вважалося початком життєвого шляху. Якщо ж розглянути як відносились люди впродовж історії до смерті, ми побачимо доволі цікаву картину. Десь її сприймали як необхідну міру для слабких, як от наприклад у Спарті, десь вона була частинами ритуалів, потім, кілька століть потому, була розважальним шоу на площах. Варто зауважити, що згадані вище варіанти для тодішніх людей були нормою, а від останньої публічної страти на гільйотині пройшло менше століття.

Глянемо на ситуацію з іншого боку. Лише в 20 ст. в США на законодавчому рівні запровадили Загальну декларацію прав людини, у якій найголовнішим було визначено право на життя і недоторканність, а коли товариства в різних країнах заговорили про право на гідну смерть, їх не сприйняло суспільство, аргументуючи жорстокість даного запиту. Постає питання – що саме люди вважають негуманним та чому не можуть запровадити таку, здавалось би, елементарну річ, яка по суті своїй створена для благої мети – позбавлення людини страждань.

Питання гуманності евтаназії доволі актуальне та спірне, а також було неодноразово піднесене в роботах соціологів, науковців, психологів. Вагома частина суспільства заявляє, що життя має вищу цінність, на життя заслуговує навіть несформована клітина в утробі матері (водночас, половина з них переконані, що якщо людина іншої національності, орієнтації, має інший колір шкіри, то вона не має рівну з ними кількість прав та свобод). У випадку, коли перед кимось постає вибір: безболісно померти або і далі страждати від фізичного і морального болю, ті, які ніколи не переживали такого досвіду, майже одноголосно скажуть, що потрібно жити далі, аргументуючи це своєю життєвою позицією. Таке враження що вони не беруть до уваги інший важливий фактор, а саме: чи можна це «життя» назвати життям, а не існуванням?

Вперше термін евтаназія було вжито в 17 ст. Ф. Беконем, що дослівно перекладається як «легка смерть». Зараз цей термін має дещо ширше пояснення. Евтаназія — позбавлення життя лікарем смертельно хворого, термінального пацієнта, який терпить сильні фізичні чи моральні страждання, здійснене на осмислене прохання хворого, в суворій відповідності до встановленої законом процедури. Загалом, є три способи, які дозволяють людині піти з життя раніше. Це евтаназія, ортаназія і самогубство, асистоване лікарем. Ортаназія відрізняється від евтаназії тим, що згоду надає не сам пацієнт, а його представники, рідні, суд. Її зазвичай застосовують, коли людина знаходиться в незворотній комі, і все що підтримує її тіло живим - це спеціальні апарати. Два попередніх способи передбачають активні дії з сторони лікаря, і є крайньою мірою в таких ситуаціях, тоді як самогубство, асистоване лікарем(САЛ), це мінімальна задіяність медфахівця, який виписує рецепт і пацієнт на свій розсуд, в лікарні чи вдома приймає летальну кількість препарату [1].

Ситуація навколо евтаназії в Україні є доволі цікавою. На державному рівні ця процедура є забороненою. Згідно зі ст. 3 Конституції України: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю». Тому, держава повинна забезпечувати людині гідне життя, а гідна смерть це